

INFO mail SFVI 5, december 2007

'Omdat kennis de bron is van elke innovatie, is kennis creëren, kennis delen en het organiseren ervan belangrijk'

In deze nieuwe elektronische mail treft u maandelijks informatie over:

- Achtergronden (waaronder geschiedenis, cultuur, geografie en religie)
- Mensenrechten

Daarnaast vindt u ook tips en actuele onderwerpen over Iran.

Voor meer informatie wordt u doorverwezen naar bijvoorbeeld een website (hier kunt u dan direct naar toe) of andere bronnen.

Wij hopen dat u met deze INFO mail nog beter op de hoogte kunt blijven.

Met vriendelijke groet,

Tip 1

2007 UNESCO GEBOORTEJAAR VAN MEVLANA RUMI

De mysticus en dichter werd in het jaar 1207 geboren. Toen hij in de vijftig was, dicteerde hij aan een vriend de tekst van wat zijn grote spirituele meesterwerk zou worden, de Mesnevi. Na een paar jaar was het werk voltooid: De zes boeken bestaan uit 25.577 versregels, waarin het leven, het bovennatuurlijke, buitenaards en kosmisch bewustzijn poëtisch wordt beschreven en verklaard. De naam Mevlana Celâleddin Rumi staat voor een esthetische vlucht in oneindige liefde. Het belang van Mevlana's oorspronkelijke Sufi filosofie overschrijd nationale en etnische grenzen. Hij bevorderde ongelimiteerde tolerantie, positieve redentatie, goedheid, welzijn en bewustzijn middels de liefde. Na eeuwen in het Midden-Oosten en Azië aanzien als groot spiritueel leraar te hebben genoten, is Mevlana ook in het westen doorgedrongen.

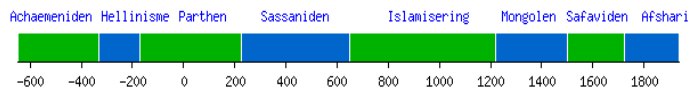
In december 2007 zal bij tijdschriftenwinkels, boekhandelaren en cd-speciaalzaken in Nederland en België de decemberuitgave van het tijdschrift Beyond verschijnen. In dit nummer een artikel van musicoloog Saskia Törnqvist over de Mevlana-vieringen van het afgelopen jaar en een interview dat Stan Rijnen maakte met Mevlana Rumi biograaf Mohamed el-Fers. Zijn sterfdag is 17 december.

Achtergronden

Geschiedenis, deel 5

Iran (Perzië) heeft een bijzonder lange geschiedenis en kan met recht een bakermat van de beschaving genoemd worden.

De Samaniden

De Samaniden waren een dynastie die van 819 tot 999 regeerde in de streek Khorasan en delen van Centraal-Azië. De dynastie herstelde oude Perzische waarden in ere. De Samaniden waren daarmee degenen die de invloed van de Arabische kalief in Bagdad verminderden.

De Buwayhiden

De Buwayhiden waren een macht die vooral in het noorden en westen, rond de Kaspische Zee heersten. Later werden zij verslagen door de Seltsjoeken.

De Seltsjoeken

Het Seltsjoekenrijk in 1092. De Seltsjoeken waren een Turkse stam die ook Iran grotendeels bezette. Rond 990 bekeerden zij zich tot de islam en begonnen daarna een veroveringstocht die van de streek Transoxanië (in het huidige Oezbekistan) via Iran naar Turkije voerde. Rond 1040 hebben zij Iran grotendeels veroverd. Ook veroverden zij Bagdad, de hoofdstad van het kalifaat, alwaar zij de functies van de kalief waarnemen vanaf 1055. Als in 1092 Malik Sjah I sterft, valt het rijk uiteen in diverse kleinere staten. Iran blijft min of meer één geheel, maar rond 1150 verslaan de Khwarezmiden de kleinere dynastieën in Iran.

Il-kanaat

Het **Il-kanaat** was een van de vier delen van het Mongoolse Rijk uit de Middeleeuwen. Het lag in het tegenwoordige Iran en delen van Irak, Afghanistan, Azerbeidzjan, Turkmenistan en Oezbekistan.

De stichter van dit kanaat was Hülegü, de kleinzoon van de oorspronkelijke veroveraar Dzjengis Khan. Dzjengis Khan had het gebied op de Khwarezmiden veroverd tussen 1219 en 1224. Toen Hülegü het bewind kreeg was zijn opdracht de moslimstaten tot aan Egypte te veroveren. Op weg naar Egypte, terwijl zijn leger in Palestina was, overleed kan Möngke, waarna de Mongolen zich terugtrokken. In de Slag bij Ain Jalut werden de Mongolen, onder aanvoering van Hülegü's generaal Ketboga, verslagen door de Egyptische Mamelukken waardoor ze niet de gelegenheid kregen om Afrika binnen te trekken.

Na de dood van kan Möngke werd Koebilai Khan, de broer van Hülegü, de nieuwe kan. Il-kan betekent de "onderhorige kan" en Hülegü moest dus trouw beloven aan zijn broer. In 1256 werd hij de eerste leider van het Il-kanaat en zijn volgelingen zouden het rijk in stand houden tot 1338.

In 1258 slaagde Hülegü erin Bagdad te veroveren. Hij verwoestte de stad compleet en het Abbasidenkalifaat kwam hiermee aan zijn einde. Hülegü stichtte de stad Maragha in het noordwesten van het huidige Iran en maakte het tot zijn hoofdstad.

Zijn opvolgers, beginnend bij Ghazan, bekeerden zich tot de (soennitische) islam.

Na de dood van kan Abu Sa'id in 1335 begon het rijk uiteen te vallen in kleinere staatjes.

De belangrijkste stam hierbij was de dynastie van de Jalayiriden. Timoer Lenk verenigde hen en kon hierna een rijk op bouwen, dat voortborduurde op het Il-kanaat.

Centraal-Azië

Spoedig breidde het rijk zich ook naar het westen uit. Tegen die tijd raakte het Mongoolse leger echter uitgeput na tien jaar van ononderbroken veldslagen tegen de Westerse Xia en Jin. Daarom zond Dzjengis slechts kleine groepen strijders naar het westelijke gebied. In 1218 had de Mongoolse staat zich naar het westen uitgebreid tot aan het Balkhashmeer en grensde aan Khwarizm, een moslimgebied dat aan de Kaspische Zee lag in het westen en aan de Perzische Golf en de Arabische Zee in het zuiden.

In 1218 stuurde Dzjengis gezanten naar een oostelijke provincie van Khwarizm met de bedoeling om mogelijke handel met het Khwarizmidische Rijk te bespreken. De gouverneur van de provincie doodde hen en zond hun hoofden terug. Dzjengis nam met een leger van 200.000 man wraak. De Mongolen veroverden snel de stad en executeerden de gouverneur door gesmolten zilver in zijn oren en ogen te gieten.

Op dit punt (1219) besloten Dzjengis' Mongoolse domeinen dat hun rijk in de moslimwereld verder uitgebreid moest worden. Mongoolse horden trokken systematisch door de hoofdsteden van Khwarizm (Buchara, Samarkand en Balkh), en overmeesterden de sjah, Mohammed, die bereid was om te vechten voor zijn land. Hij kon zich niet weren tegen de veel vluiggere Mongolen en werd gedwongen tot een terugtocht. Uiteindelijk doodde de sjah zichzelf toen hij in het nauw was gedreven; in 1220 werd het Khwarizmidische Rijk

	<p>uitgeroeid.</p> <p>Nu verdeelden de Mongolen hun legers. Dzjengis leidde een afdeling tijdens een inval in Afghanistan en noordelijk India, terwijl een ander contingent dat door Subedei werd geleid door de Kaukasus en Rusland marcheerde. Geen van beide campagnes voegde grondgebied aan het imperium toe, maar de Mongolen plunderden steden en versloegen alle legers die zij ontmoetten. In 1225 keerden beide afdelingen naar Mongolië terug.</p> <p>Deze invasies voegden Transoxanië en Perzië aan een reeds reusachtig imperium toe en vestigden de reputatie van Dzjengis Khan als bloeddorstige strijder. Zijn legers doodden, vernietigden en plunderden zonder genade alles wat weerstand bood. Zij gebruikten burgers als menselijke schilden en slachtten vaak systematisch alle overlevenden na hun invallen af als zij zich niet overgaven (behalve kunstenaars, schrijvers en taalspecialisten, die konden immers als krijgsgevangenen goed van pas komen).</p> <p><i>Bron: Wikipedia</i></p>
<p>Historsche steden, deel 4</p> <p>Tabriz</p> <p><i>Trivia</i></p> <p><i>Tabriz is tevens de naam van de kat van adjudant Rinus de Gier, in Janwillem van de Weterings Amsterdamse politieromannen ("Grijpstra en De Gier"). In het korte verhaal "De kat van Brigadier De Gier" was zelfs een rolletje voor de kat Tabriz weggelegd.</i></p>	<p>Tabriz of Tebriz is een van de grootste steden van Iran, de hoofdstad van de provincie Oost-Azerbeidzjan, gelegen in het uiterste noordwesten van het land. De stad ligt op een hoogte van circa 1400 meter aan de rivier de Talkhehrood, niet ver van het vulkanische Sahand-massief, in een streek die zeer gevoelig is voor aardbevingen.</p> <p>Tabriz telt ruim 1.700.000 inwoners. De gesproken taal die het meest gebruikt wordt in de stad is Azeri. In Tabriz wonen ook van oudsher christelijke Armeniërs.</p> <p>Tabriz ligt aan een belangrijke oude handelsroute. De stad brengt beroemde geknoopte tapijten voort en heeft een grote bazar. De Blauwe moskee van Tabriz is een belangrijke, historische moskee.</p> <p>Ten tijde van het Il-Khanaat vestigden de Mongoolse leiders zich in Tabriz, dat zij tot hoofdstad uitriepen.</p> <p>In 1501 werd de stad veroverd door de Safaviden. Hun leider Ismail riep zich er uit tot sjah. Dit was een keerpunt in de Iraanse geschiedenis omdat dit het begin van de Sjia-heerschappij betekende. Het zou nog enige eeuwen duren voordat de grote meerderheid van de bewoners van Iran zich tot deze vorm van de islam bekeerd hadden.</p> <p><i>Bron: Wikipedia</i></p>
<p>Cultuur – Sadegh Hedayat</p>	<p>De rol van echte pionier en grondlegger van het genre korte verhalen was weggelegd voor Sadegh Hedayat</p>

Geboren: 17 Februari 1903
Teheran, Iran

Overleden: 4 April 1951
Parijs, Frankrijk

(1903-1951). Nadat hij vier jaar in België en Frankrijk had gestudeerd, keerde hij in 1930 terug naar Iran en begon met een enorme literaire activiteit: hij publiceerde in zeven jaar tijd drie bundels korte verhalen, een bundel satirische toneelstukken, een langer verhaal en zijn beroemde korte roman *Buf-e kur* (De blinde uil, 1937). Dit boek heeft zijn reputatie als de meest pessimistische en eenzame figuur in de Perzische letterkunde gevestigd, in Iran en daarbuiten. Ook in Nederland is deze roman in vertaling verschenen.² Zijn productiviteit liep opvallend genoeg terug in de tijd van ongekeerde politieke vrijheid na de troonsafstand van sjah Reza in 1941 en eindigde met zijn zelfmoord in 1951 in Parijs. In deze tien jaar publiceerde Hedayat alleen nog een serie korte verhalen, een paar toneelstukken en een korte roman.

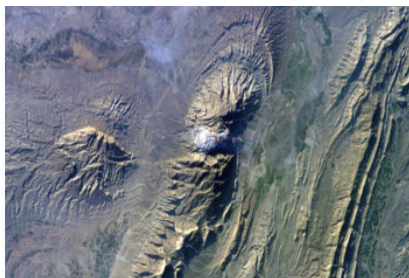
In 2006 is al het werk van Sadegh Hedayat in Iran verboden.

Geografie

Iran in vogelvlucht deel 5 – gebergten

Alborz met de hoogste berg Damavand
Hoogte: 5610

Deel van het Zagrosgebergte

De **Elboers** (ook wel **Alborz** of het **Elburz**) is een hooggebergte in het noorden van Iran. Het bevindt zich tussen de Kaspische Zee en het Hoogland van Iran. De hoogste berg is de Damavand. De Elboers vormt het noordelijke eind van het Hoogland van Iran.

De berg **Damavand** (Perzisch: دماوند), is een sluimerende stratovulkaan en de hoogste berg van Iran. In de topkrater zijn nog fumarolen waarneembaar, welke op 6 juli 2007 in intensiteit bleken toegenomen, op een nieuwe plek in de krater. De berg is gelegen aan de zuidkust van de Kaspische Zee, ongeveer 70 km ten noorden van de hoofdstad Teheran. In de Zoroastrische teksten en mythologie, was de driekoppige draak Azhi Dahaka geketend in de berg, waar hij tot het einde der tijden moest blijven. Ook de legende van Arash speelt zich rondom de berg af.

Het **Zagrosgebergte** (in het Perzisch: زاگرس یا کوه رشته) is Irans op één na grootste bergketen. Het heeft een lengte van 1500 km vanaf het Westen van Iran, vanaf Koerdistan aan de grens met Irak tot aan het zuidelijke deel van de Perzische Golf. De bergketen eindigt aan de Straat van Hormuz.

Het gebergte is verdeeld in vele kleinere bergketens (van 10 tot 250 km in lengte), en heeft dezelfde leeftijd als de Alpen. Irans voornaamste olievelden zijn gelegen aan haar westelijke voet. De hoogste bergtop van dit gebergte is Zard Kuh (4548 m). De bergketens in het zuiden van de Fars provincie hebben lagere toppen (tot

	<p>13.123,36 ft) en sommige kalkstenen rotsen bevatten veel fossielen.</p> <p>De westkant van de bergen, waar stuwregens voorkomen, maakte in prehistorische tijden deel uit van de Vruchtbare Sikkkel waar de landbouw voor het eerst is ontstaan.</p> <p>Dit gebergte vormde in de Oudheid de grens van Mesopotamië.</p>
<p>Religie – Sab-e-Yalda; de geboorte van de zonnegod Mithra</p> 	<p>Yalda</p> <p>Terwijl de Christenen over heel de wereld zich voorbereiden om Kerstmis te vieren, maken de Iraniërs in Iran zich klaar voor één van hun oudste feesten: YALDA.</p> <p>Is het louter toeval dat deze twee feesten zo dicht bij elkaar vallen? Kerst wordt gevierd op 25 december en Yalda wordt gevierd in de nacht van 21 december, de nacht vóór de eerste dag van de winter.</p> <p>Yalda en aanverwante feesten, welke gehouden worden in de nacht van de eerste winterdag; de langste nacht van het jaar; is een heel oude traditie en is verwant aan Mehr Yazat. Yalda is een Arische ceremonie en de volgelingen van het Mithrasïsme vieren het al duizenden jaren in Iran. Yalda is de nacht van “Mehr” of “Mithras’s geboorte”.</p> <p>Yalda wordt ook Chelleh (Shab-e Chelleh) genoemd en is, zoals eerder vermeld, de nacht van de onoverwinnelijke zoon of “Mehr”.</p> <p>Deze ceremonie is zo oud als de tijd dat de mensen hun leven organiseerden op basis van het veranderen van de seizoenen.</p> <p>Licht, dag en zonneschijn waren verondersteld van de tekenen te zijn van “Gebod en Ahura”, terwijl nacht, duisternis en koude aanzien werden als de tekenen van “Ahriman”.</p> <p>De veranderingen in de lengte van de dagen en nachten deden de mensen geloven dat licht en duisternis – of dag en nacht – in voortdurende strijd zijn. De overwinning van het licht resulteerde in langere dagen, terwijl de overwinning van de duisternis langere nachten betekende.</p> <p>Daar de eerste nacht van de winter de langste nacht is, en vanaf deze nacht de dagen langer worden en het licht en de warmte van de zon vermeederen, werd</p>

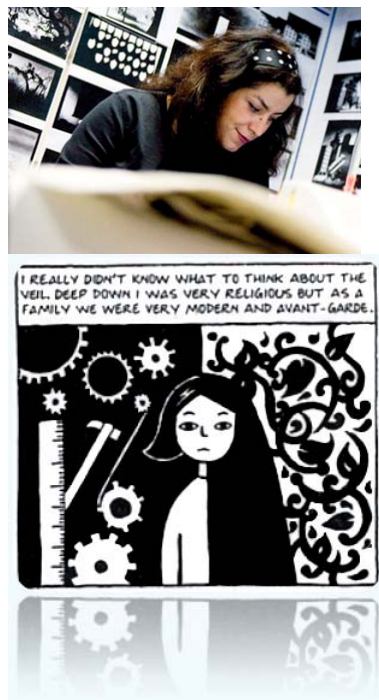
deze nacht verondersteld het moment te zijn van de wedergeboorte van de zon.

“Yalda” is een Soriaans woord met de betekenis “geboorte”. De Romeinen gebruikten het woord “natalis” voor “geboorte”. De Soriaanse Christenen brachten het woord “Yalda” naar Iran, wat nog steeds gebruikt wordt.

Bron: <http://www.goverdina.nl/kerst3.html>

Vrouwen

Marjane Satrapi

PERSEPOLIS

Het autobiografische 'Persepolis', getekend en geschreven door een jonge Iraanse vrouw, is uitgegroeid tot het belangrijkste beeldverhaal sinds het legendarische 'Maus'. Met de al even uitmuntende filmversie verovert Marjane Satrapi nu de bioscoopzalen.

Weinig mensen van 37 jaar hebben zoveel meegemaakt als Marjane Satrapi. Geboren in een modern middenklasse-gezin in het vrij westerse Iran van de jaren zeventig, zag ze hoe de Islamitische Revolutie van 1979 de maatschappij drastisch veranderde. Ze maakte de Iraaks-Iraanse oorlog mee; ging in ballingschap in Oostenrijk (waar ze als tiener punk, drugs en vrije seks ontdekte); keerde terug naar Iran om de onderdrukking van jonge vrouwen aan den lijve te ondervinden; en woont nu al ruim tien jaar in Parijs.

Haar vierdelige levensverhaal, in woord en prachtige, naïeve tekeningen, groeide uit tot een internationale bestseller.

Uit een interview:

Is 'Persepolis' makkelijk te vinden in Iran?

'Officieel niet, maar onder de toonbank overal. En de film zal nooit uitgebracht worden in de bioscoop daar, maar ik veronderstel dat hij als dvd snel zijn weg naar het publiek zal vinden. Ken je die reclame van de chocolaatjes van Ferrero Rocher, die als een geheim cadeautje worden uitgedeeld op de receptie van de ambassadeur? Zo gaat het ook met mijn boeken en hopelijk straks met de dvd.'

Van diplomatie gesproken: de Iraanse minister van Cultuur heeft de Franse ambassadeur in Teheran op het matje geroepen omdat deze film in de officiële selectie in Cannes zat.

'Als de minister daar boos over was, had hij een kwade brief naar de directie van het festival moeten sturen. Dat hij de Franse regering hiervoor verantwoordelijk houdt, bewijst hoe weinig de Iraanse regering begrijpt van vrije meningsuiting en vrijheid van artistieke expressie. Maar laat ons het niet opblazen tot een rel. Ik ben geen politica, sociologe of historica. Ik ben er niet op uit om de Iraanse staat te veroordelen, ik vertel een universeel humanistisch verhaal

over liefde, tolerantie en vrede. Als deze film al enig politiek effect heeft in het Westen, is het dat hij de regering-Bush argumenten ontnemt om Iran te bombarderen als het erop aankomt. Omdat Persepolis zegt: die mensen in Iran, die zijn eigenlijk niet fundamenteel anders dan die in Parijs of New York.'

Haar volledige interview:

<http://iranactua.info/index.php/content/view/2005/211/lang,/>

STICHTING VAN DE FAMILIELEDEN VAN IRAN (SFVI)

Paassheuvelweg 39, 1105 BG Amsterdam Zuid-Oost

Email: info@sfvi.nl

Kvk: 2726411

Post bank: 3012442

Websit: www.sfvi.nl

Tel: 020 69 74 782

SNS Bank: 912087579

Geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer. 27266411